

Riječka čitaonica od početaka do konca Prvoga svjetskog rata

Riječka čitaonica, osnovana u listopadu 1849. godine, pratila je sva domaća i strana politička i društvena zbivanja te je odigrala veliku ulogu u buđenju hrvatstva i čuvanju narodne svijesti Hrvata u gradu koji posjeduje zanimljive posebnost u svim aspektima. U njezinome pravilniku, među ostalim, stajalo je: *„Svikolici članovi čitaonice imadu u smislu društvenih pravil jednaka prava i jednake dužnosti. Sloga i medjusobno obćenje priateljsko biti će sveza, koja će društvo u jedno kolo domoljubne kratje spojiti, te medju njimi i život društveni učvrstiti.*„. Njezini su članovi bili odvjetnici, suci, sudski činovnici, trgovci, veleposjednici, brodovlasnici, kontrolori, predsjednici magistrata, ravnatelji i profesori hrvatske gimnazije te nautičke škole, doktori medicine, ljekarnici, majori, kapetani, poručnici, satnici, svećenici, blagajnici, podžupani, kapelani, porezni činovnici, biskupi i mnogi drugi. Među njima nije bilo pripadnika nižih slojeva pučanstva. Tako, među imenima članova nalazimo pojedince koji su u to vrijeme i kasnije vršili razne političke i kulturne funkcije. Tako izdvajamo Avelina Čepulića, Bartola Zmajića, Ivana Vončinu, Frana Kurelca, Vjenceslava Šoića, Tomu Padavića, Antuna Mažuranića, Marijana Derenčina, Erazma Barčića, Rudolfa Strohalu, Milutina Barača, Tadiju Smičiklasu, Rikarda Lenca, te, naravno, počasne članove – Mirka Ožegovića, Josipa Jurja Strossmayera i Franju Račkoga. Svakako, Riječka je čitaonica svjedok jednoga vremena, svjedok svijesti koju su njezini članovi imali u različitim nepovoljnim trenucima, kao i njihovih pozitivnih aktivnosti.